

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W RZESZOWIE

LRZ.410.1.7.2025

Pani
Anna Adamczyk
Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej w Mielcu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Mielcu
ul. I. Łukasiewicza 1C
39-300 Mielec

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2024 roku – wykorzystanie dotacji celowej
z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mielcu ¹ ul. I. Łukasiewicza 1C, 39-300 Mielec.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Anna Adamczyk, Dyrektor MOPS ² , od 1 kwietnia 2021 r.
Okres objęty kontrolą	Rok 2024 oraz okres wcześniejszy i późniejszy, w którym miały miejsce działania lub zaniechania związane z planowaniem i wykonaniem ustawy budżetowej na rok 2024.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Wojciech Kajzar, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/6/2025 z 8 stycznia 2025 r. (akta kontroli tom I, str. 3-4)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności, i rzetelności wykorzystania przez MOPS w 2024 r. dotacji celowej z budżetu państwa w części 85/18 - województwo podkarpackie na finansowanie wypłat bonu energetycznego.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionego wyżej obszaru były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: – szczegółowego badania próby wniosków o wypłatę bonu energetycznego w zakresie terminowości i rzetelności ich rozpatrywania, – weryfikacji wypłat bonu energetycznego, – analizy prawidłowości i terminowości sporządzenia rozliczenia otrzymanej dotacji na wypłatę bonu energetycznego.

Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. *Opis stanu faktycznego.*

¹ Dalej: „MOPS” lub „Ośrodek”.

² Dalej: „Dyrektor”.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

III. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Otrzymane z dotacji celowej środki na finansowanie bonu energetycznego zostały wydatkowane przez MOPS zgodnie z przeznaczeniem oraz rzetelnie i terminowo rozliczone. Dane wykazane w rozliczeniu były zgodne z ewidencją służącą do obsługi świadczeń, a kwoty dokonanych wypłat z dokumentacją księgową jednostki. Ogółem wypłacono 2808 świadczeń na kwotę 1 019,6 tys. zł. Niewykorzystane środki zwrócono bez opóźnień. Zbadane wnioski, na podstawie których wypłacono świadczenia, zostały poprawnie zweryfikowane pod kątem wymogów określonych w ustawie o *bonie energetycznym*⁵ oraz terminowo rozpatrzone. Stwierdzono jednak, że w aktach spraw nie dokumentowano rezultatów prowadzonej weryfikacji w zakresie liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego wnioskodawcy. Ponadto nierzetelnie sporządzono zapotrzebowanie na wypłatę świadczeń wg stanu na 30 września 2024 r. w zakresie liczby pozytywnie rozpoznanych wniosków. Stwierdzono również, że przekazane do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego⁶ rozliczenie dotacji zostało podpisane przez osobę nieuprawnioną. W dniu 7 marca 2025 r. przesłano do PUW tożsame rozliczenie dotacji podpisane przez Prezydenta Miasta Mielca.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

1. Wykorzystanie dotacji celowej z budżetu państwa na finansowanie bonu energetycznego.

Opis stanu faktycznego

MOPS była jednostką upoważnioną przez Prezydenta Miasta Mielca, na podstawie art. 4 ust. 4 ustawy o *bonie energetycznym*, do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego wnioskodawcom z terenu Gminy Miejskiej Mielec⁷. Sprawami związanymi z wypłatą bonu energetycznego zajmowali się upoważnieni pracownicy Działu Świadczeń Rodzinnych Ośrodka⁸. Do obsługi postępowań wykorzystywano oprogramowanie SYGNITY wraz z dedykowanym modulem Bon Energetyczny, w ramach którego gromadzono dane niezbędne do realizacji ww. zadań⁹.

(akta kontroli tom I, str. 5-16, 245)

⁴ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla negatywnej stosuje się ocenę w formie opisowej.

⁵ Ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o *bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego* (Dz. U. z 2024 r. poz. 859), dalej: „ustawa o bonie energetycznym”.

⁶ Dalej: „PUW”.

⁷ Dalej: „Gmina”.

⁸ Prezydent Miasta Mielca, upoważnił Dyrektora MOPS oraz na jego wniosek 10 pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych, do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłat bonu energetycznego, (w tym do wydawania decyzji administracyjnych - cztery osoby).

⁹ W systemie gromadzono dane wnioskodawców oraz osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego, tj.: imiona, nazwiska, numery PESEL, obywatelstwo, adresy zamieszkania, numery telefonów wnioskodawców (jeżeli zostały podane), adresy e-mail wnioskodawców (jeżeli zostały podane), numery kont bankowych wskazanych przez wnioskodawców (w sytuacji gdy wypłata świadczenia miała zostać zrealizowana w formie przelewu bankowego), informacje o rodzaju i wysokości dochodów, informacje o głównym źródle ogrzewania gospodarstwa domowego jeżeli było to warunkiem uzyskania podwyższonej kwoty bonu energetycznego, daty złożenia wniosków.

1.

W okresie od 1 sierpnia do 30 września 2024 r. złożono 3058 wniosków o wypłatę bonu energetycznego, z tego w 29 przypadkach wnioskowano o podwyższone świadczenie (art. 2 ust. 8 ustawy o *bonie energetycznym*).

Po tym terminie do Ośrodka wpłynął jeden wniosek o wypłatę bonu energetycznego¹⁰.

(akta kontroli tom I, str. 69-71, 98-102)

2.

W terminie 60 dni¹¹ od dnia prawidłowego złożenia wniosku o wypłatę bonu energetycznego, pozytywnie rozpatrzono 2810 wniosków. W 179 przypadkach odmówiono wypłaty świadczenia.

(akta kontroli tom I, str. 69-71)

3.

Cztery wnioski rozpatrzono po upływie 60 dni licząc od dnia ich prawidłowego złożenia¹². Przypadki te dotyczyły spraw, w których, z uwagi na przekroczenie kryterium dochodowego¹³, odmówiono wnioskodawcom przyznania bonu energetycznego - w sprawach tych wydano decyzję o odmowie przyznania świadczenia.

Niedotrzymanie terminu 60 dni na rozpatrzenie wniosku spowodowane było utrudnieniami niezawinionymi przez jednostkę w trakcie weryfikacji wniosku, tj. oczekiwaniem na informację z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych¹⁴, a także koniecznością zagwarantowania stronie czynnego udziału w sprawie (art. 10 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹⁵).

Ze złożonych przez Dyrektora wyjaśnień wynika m.in., że podczas weryfikacji, przy próbie pobrania z systemu informacji o składkach zdrowotnych z ZUS, wielokrotnie pojawiał się komunikat, że dane nie zostały jeszcze przygotowane. Próby uzyskania informacji były podejmowane co kilka dni. Następnie zmienił się rodzaj komunikatu na treść: „Pobranie wyników będzie możliwe najwcześniej ...”, gdzie wskazywana była data i godzina za równą dobę. Jednak po upływie doby dane nadal nie były dostępne a okres oczekiwania był wydłużany o kolejną dobę. Próby pozyskania danych były podejmowane co kilka dni. Ostatecznie, gdy udało

¹⁰ Dotyczyło to sprawy nr MOPS.DSR.752.6.003936.2024. Wniosek (nadany 28 października 2024 r. w placówce pocztowej) wpłynął do Ośrodka w dniu 29 października 2024 r.

¹¹ Zgodnie z art. 4 ust. 5 ustawy o *bonie energetycznym* wniosek o wypłatę bonu energetycznego rozpatruje się w terminie 60 dni od dnia jego prawidłowego złożenia.

¹² Dotyczyło to spraw:

- Nr MOPS.DSR.752.6.003467.2024 (85 dni od dnia złożenia wniosku do jego rozpatrzenia);
- Nr MOPS.DSR.752.6.003733.2024 (89 dni od dnia złożenia wniosku do jego rozpatrzenia);
- Nr MOPS.DSR.752.6.003728.2024 (80 dni od dnia złożenia wniosku do jego rozpatrzenia);
- Nr MOPS.DSR.752.6.001159.2024 (65 dni od dnia złożenia wniosku do jego rozpatrzenia).

¹³ Zgodnie z art. 2 ust. 1 i 2 ustawy o *bonie energetycznym*, bon energetyczny przysługiwał jednorazowo gospodarstwu domowemu jednoosobowemu, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu w rozumieniu art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2024 r. poz. 323 i 858) za 2023 r., zwanego dalej „przeciętnym dochodem za 2023 r.”, nie przekraczała kwoty 2500 zł, oraz gospodarstwu domowemu wieloosobowemu, w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę nie przekraczała kwoty 1700 zł. W przypadku gdy wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę przekraczała kwoty, o których mowa powyżej, bon energetyczny przysługiwał w wysokości różnicy między kwotą bonu energetycznego a kwotą, o którą został przekroczony przeciętny dochód za 2023 r. na osobę.

¹⁴ Dalej: „ZUS”.

¹⁵ T.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572, dalej: „KPA”.

się pozyskać informacje, można było właściwie obliczyć dochody osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego wnioskodawcy. W analizowanych przypadkach, w związku ze stwierdzeniem przekroczenia kryterium dochodowego i koniecznością wydania decyzji odmownych, zawiadamiano wnioskodawców o przysługującym im prawie do wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań w terminie 7 dni od otrzymania zawiadomienia. Jednocześnie Organ wskazywał nowy termin do załatwienia sprawy. Po otrzymaniu zwrotnego potwierdzenia odbioru zawiadomienia i po upływie 7 dni przysługujących stronie na skorzystanie z uprawnień (zgodnie z art. 10 KPA), wydawano decyzje odmowne.

(akta kontroli tom I, str. 71-78)

4.

Ogólna liczba wniosków pozostawionych bez rozpoznania wyniosła 66, z tego jeden wniosek¹⁶ nadano w placówce pocztowej 28 października 2024 r.¹⁷; w trzech przypadkach powodem był brak reakcji strony na wezwanie organu do uzupełnienia wniosku¹⁸, natomiast pozostałe 62 przypadki dotyczyły głównie sytuacji, gdy wnioskodawca złożył kilka takich samych wniosków lub też wycofał złożony przez siebie wniosek, a w jednym przypadku stwierdzono zgon wnioskodawcy przed przyznaniem świadczenia.

(akta kontroli tom I, str. 71, 98-102)

5-6.

Na dzień 31 grudnia 2024 r. nie wystąpiły przypadki pozostawienia bez rozpoznania wniosków złożonych w ustawowym terminie.

(akta kontroli tom I, str. 69-71)

7.

W 249 sprawach wypłacono świadczenie w terminie do siedmiu dni od dnia pozytywnego rozpatrzenia wniosku. W 2559 sprawach środki wypłacono po tym terminie (*dalszy opis w pkt 12 niniejszego wystąpienia pokontrolnego*).

(akta kontroli tom I, str. 69-71)

8.

Do dnia 31 stycznia 2025 r. nie wypłacono świadczeń na rzecz dwóch osób, których wnioski rozpatrzono pozytywnie. W pierwszym przypadku, wnioskodawca do dnia 31 grudnia 2024 r. nie odebrał świadczenia w formie przekazu pocztowego do miejsca zamieszkania. W związku z powyższym, niepodjęte środki w wysokości 400 zł (w dniu 13 stycznia 2025 r.) zwrócono przelewem na rachunek Gminy. W drugim przypadku przyznano wnioskodawcy świadczenie w dniu 24 września 2024 r. w formie gotówkowej (wypłata bonu energetycznego, zgodnie ze wskazaniem zawartym we wniosku, miała nastąpić w dowolnym oddziale Banku PKO BP - do rąk wnioskodawcy). Osoba, której przyznano bon energetyczny, zmarła przed podjęciem świadczenia¹⁹.

(akta kontroli tom I, str. 71, 103-115)

¹⁶ Dotyczyło to wniosku Nr MOPS.DSR.752.6.003936.2024.

¹⁷ Zgodnie z przepisem art. 3 ust. 1 ustawy o bonie energetycznym, wniosek złożony po 30 września 2024 r. pozostawia się bez rozpoznania.

¹⁸ Na podstawie art. 4 ust. 12 ustawy o bonie energetycznym w związku z art. 24a ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o oświadczeniach rodzinnych (T.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.).

¹⁹ Z danych rejestru PESEL wynika, że zgon wnioskodawcy nastąpił 30 września 2024 r.

9.

Szczegółową analizą objęto 40 wniosków rozpatrzonych pozytywnie²⁰ oraz 10 spraw zakończonych wydaniem decyzji o odmowie przyznania świadczenia.

W wyniku badania 40 spraw rozpatrzonych pozytywnie stwierdzono:

- wszystkie wnioski złożono terminowo (tj. w okresie od 1 sierpnia do 30 września 2024 r.);
- wnioski były kompletne i prawidłowo wypełnione;
- nie wystąpiły przypadki wzywania wnioskodawcy do poprawienia lub uzupełnienia wniosku;
- w aktach analizowanych spraw nie stwierdzono dowodów potwierdzających weryfikację wniosków pod kątem liczby osób wchodzących w skład gospodarstwa domowego (dalszy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).
- wnioski dotyczące wypłaty bonu w podwyższonej wysokości zostały zweryfikowane pod kątem wpisania źródła ciepła do CEEB²¹, (fakt dokonanej weryfikacji udokumentowano wydrukiem deklaracji CEEB²²);
- do każdej sprawy dołączono wydruki dokumentów potwierdzających przeprowadzoną weryfikację: w rejestrach PESEL, informacjach o dochodach z systemu informatycznego Ministerstwa Finansów, informacjach o składkach na ubezpieczenie zdrowotne w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (lub w Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) oraz w przypadku osób pobierających świadczenia emerytalne, informacji z ZUS w zakresie pobranych dodatkowych świadczeń tzw. trzynastej i czternastej emerytury;
- w dziewięciu sprawach przesłano informacje o przyznaniu bonu energetycznego na wskazany przez wnioskodawcę adres poczty elektronicznej, w pozostałych przypadkach przygotowano pisemną informację o przyznaniu świadczenia do odbioru osobistego;
- od złożenia wniosku do jego rozpatrzenia upłynęło od 19 do 60 dni (średnio 37 dni²³);
- wszystkie wnioski zostały rozpatrzone terminowo;
- we wszystkich przypadkach świadczenia zostały wypłacone, z czego: w 37 sprawach świadczenia wypłacono w pełnej wysokości, w trzech przypadkach przyznano świadczenia w obniżonej wysokości, tj. w wysokości różnicy pomiędzy kwotą przysługującego bonu energetycznego, a kwotą o którą przekroczony został dochód za 2023 r. na osobę w gospodarstwie domowym²⁴.

(akta kontroli tom I, str. 116-214)

W wyniku badania 10 spraw, na podstawie których wydano decyzje odmowne, stwierdzono:

²⁰ Z czego: w 15 przypadkach wnioskowano o podwyższone świadczenie, 18 wniosków o wypłatę bonu energetycznego w podstawowej wysokości złożono w pierwszej dekadzie sierpnia 2024 r., siedem wniosków o wypłatę bonu energetycznego w podstawowej wysokości złożono w okresie po 11 sierpnia 2024 r.

²¹ Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków.

²² Deklaracja dotycząca źródeł ciepła i źródeł spalania paliw.

²³ W zaokrągleniu do pełnych dni.

²⁴ Dotyczyło to wniosków Nr MOPS.DSR.752.6.000352.2024; Nr MOPS.DSR.752.6.000788.2024; Nr MOPS.DSR.752.6.001084.2024.

- analizowane wnioski zostały rozpatrzone negatywnie w związku z przekroczeniem kryterium dochodowego (w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym) uprawniającego do przyznania świadczenia;
- we wszystkich sprawach wydano decyzje administracyjne o odmowie przyznania wnioskodawcy świadczenia w formie bonu energetycznego, zachowując wymogi wynikające z KPA;
- od złożenia wniosku do jego rozpatrzenia upłynęło od 25 do 89 dni (średnio 63 dni²⁵);
- sześć wniosków rozpatrzono terminowo, cztery wnioski zostały rozpatrzone po upływie 60 dni licząc od dnia ich prawidłowego złożenia²⁶.

(akta kontroli tom I, str. 215-235)

10.

Zbiorcze zapotrzebowanie na wypłatę świadczenia bon energetyczny, zostało przekazane do Wojewody Podkarpackiego terminowo, tj. w dniu 14 sierpnia 2024 r. Całkowita kwota o którą wnioskowano, wraz z 3% kosztami obsługi, wynosiła 839 965 zł (815 500 zł + 24 465 zł).

9 września 2024 r. MOPS przesłał do Wojewody Podkarpackiego korektę wniosku²⁷. Kwota po korekcie (wraz z 3% kosztami obsługi) wynosiła 1 214 679 zł (1 179 300 zł + 35 379 zł).

W odpowiedzi na pisma²⁸ PUW, Ośrodek przekazywał w terminach wynikających z tych pism, bieżące dane w zakresie m.in: liczby pozytywnie zweryfikowanych wniosków oraz kwot na wypłatę świadczeń, wnioskowanej kwoty dotacji celowej wynikającej z wniosku/korekty wniosku; liczby wniosków oraz łącznej kwoty wynikającej z wniosków pozytywnie rozpatrzonych od początku programu do dnia złożenia informacji; łącznej kwoty wynikającej z wniosków w trakcie rozpatrywania, liczby postępowań odwoławczych przekazanych do samorządowego kolegium odwoławczego lub sądu administracyjnego.

Odpowiadając na pismo PUW sygn. ŚR-V.946.14.2.2024 z dnia 1 października 2024 r., MOPS podał, że na dzień 30 września pozytywnie rozpoznano 698 wniosków na łączną kwotę 295 802,76 zł (kwota z kosztami obsługi wyniosła 304 676,84 zł). Ośrodek błędnie wskazał liczbę pozytywnie rozpoznanych wniosków (dalszy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

W dniu 25 października 2024 r. na rachunek Ośrodka wpłynęła pierwsza transza środków na finansowanie bonu energetycznego (wraz z 3% kosztami obsługi) (zgodnie ze złożonym zapotrzebowaniem) w kwocie 304 676,84 zł.

Druga transza środków w wysokości: 910 002,16 zł została przekazane na rachunek MOPS w dniu 18 listopada 2024 r.

²⁵ W zaokrągleniu do pełnych dni.

²⁶ Co szczegółowo opisano w pkt. 3 niniejszego wystąpienia.

²⁷ Zgodnie z art. 5 ust. 4 ustawy o bonie energetycznym, do 20 września 2024 r. gminy mogły złożyć korektę wniosku o przekazanie dotacji celowej.

²⁸ Pismo sygn. ŚR-V.946.14.2.2024 z dnia 1 października 2024 r.; pismo sygn. ŚR-V.946.14.2.2024 z dnia 16 października 2024 r.; pismo sygn. ŚR-V.946.14.2.2024 z dnia 4 listopada 2024 r.; pismo sygn. ŚR-V.946.14.4.2024 z dnia 6 grudnia 2024 r.

Na realizację zadania Ośrodek otrzymał środki w dwóch transzach w łącznej wysokości 1 214 679 zł²⁹.

(akta kontroli tom I, str. 18-51, 55)

11.

Wydatki na realizację bonu energetycznego (z uwzględnieniem rzeczywistych kosztów obsługi świadczenia w wysokości 3% łącznej kwoty wypłaconej dotacji) wyniosły 1 050 587,86 zł³⁰ i były zgodne z ewidencją księgową kontrolowanej jednostki, liczbą pozytywnie rozpatrzonych wniosków, wielkościami wynikającymi z programu do obsługi wypłat bonu energetycznego oraz danymi przekazanymi do Wojewody Podkarpackiego w rozliczeniu dotacji. Prawidłowo wyliczono 3% koszty obsługi programu, które wyniosły 30 588,00 zł.

Niewykorzystaną część dotacji w wysokości 164 091,14 zł (stanowiącą różnicę: 1 214 679 zł – 1 050 587,86 zł) zwrócono na rachunek Gminy w dniu 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom I, str. 52-68)

12.

Ogółem wypłacono 2808 świadczeń na kwotę 1 019 599,86 zł. Kontrolowana jednostka wypłaciła wnioskodawcom wszystkie należne świadczenia, za wyjątkiem dwóch przypadków³¹. W 249 sprawach, wypłacono świadczenie w terminie do siedmiu dni od dnia pozytywnego rozpatrzenia wniosku. W 2559 sprawach środki zostały wypłacone po upływie siedmiu dni od dnia pozytywnego rozpatrzenia wniosku.

Szczegółową kontrolą w zakresie terminów dokonania wypłat świadczeń objęto 80 wniosków, w tym 40 wskazanych w pkt. 9 niniejszego wystąpienia, oraz 40 wniosków z ostatniej dekady września 2024 r. I tak:

Wypłaty zaczęto realizować w momencie otrzymania pierwszej transzy środków tj. od dnia 25 października 2024 r. Wszystkie badane wnioski rozpoznane pozytywnie do 30 września 2024 r. (22 wnioski) wypłacono ze środków pochodzących z pierwszej transzy.

Dla wniosków rozpatrzonych po 30 września 2024 r. (58 wniosków), wypłaty realizowano po otrzymaniu drugiej transzy środków tj. po dniu 18 listopada 2024 r.

W 42³² przypadkach wypłata świadczenia nastąpiła w terminie do siedmiu dni od dnia rozpatrzenia wniosku³³, w pozostałych 38 sprawach³⁴ świadczenia wypłacono w terminie od 11 do 65 dni od pozytywnego rozpatrzenia wniosku.

Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych MOPS wyjaśniła m.in., że:

Wpływające do Ośrodka wnioski o wypłatę bonu energetycznego były rozpatrywane sukcesywnie w kolejności ich składania. Na dzień 30 września 2024 r. pozytywnie rozpatrzono łącznie 809 wniosków. Na ich wypłatę złożono zapotrzebowanie do Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (w odpowiedzi na pismo z dnia 1 października 2024 r.) w wysokości 295 802,76 zł (kwota z kosztami obsługi wyniosła

²⁹ Tj. w kwocie, o którą wnioskowano.

³⁰ Ewidencja Wydatki Rozdział: ZZ-852-85215 – Bon Energetyczny.

³¹ Co szczegółowo opisano w pkt 8 niniejszego wystąpienia.

³² Co stanowiło 52,5% badanej próby wniosków.

³³ Tj. w terminie od czterech do siedmiu dni.

³⁴ Co stanowiło 47,5 % badanej próby wniosków.

304 676,84 zł). Złożone zapotrzebowanie zawierało właściwe kwoty potrzebne na wypłatę świadczeń dla pozytywnie rozpatrzonych wniosków do 30 września 2024 r. Z pierwszej transzy wypłacono świadczenia na rzecz wszystkich osób, których wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie do 30 września 2024 r. Celem uruchomienia wypłat utworzono trzy listy wypłat – listę gotówkową, listę przekazów pocztowych oraz listę przelewów bankowych. Listy służyły również do kontroli i bieżącego monitorowania zapotrzebowania środków na wypłaty świadczeń. Wnioskodawca, po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku, trafiał, zgodnie z kolejnością, na odpowiednią listę wypłat, zgodnie z deklaracją złożoną we wniosku. Wypłaty świadczeń zostały uruchomione w momencie otrzymania przez Ośrodek pierwszej transzy środków, co nastąpiło w dniu 25 października 2024 r. Wypłaty realizowano sukcesywnie, zgodnie z kolejnością na listach, aż do wyczerpania środków. Pierwsza transza środków wystarczyła aby wypłacić świadczenia na rzecz 808 osób (809 wniosków w tym jedna osoba zmarła przed dokonaniem wypłaty środków). Po zamknięciu list wypłat na dzień 30 września 2024 r. i przekazaniu do PUW kwoty zapotrzebowania na ich wypłatę, utworzono nowe listy wypłat, na które wpisywano osoby w kolejności rozpatrywania wniosków. Trwało to do otrzymania drugiej transzy środków w dniu 18 listopada 2024 r. Druga transza pozwoliła na wypłatę wszystkich świadczeń przyznanych do dnia 18 listopada 2024 r. oraz bieżącą wypłatę świadczeń. Wnioski rozpatrywano sukcesywnie i w kolejności ich składania, natomiast wypłata następowała dopiero wówczas, gdy Ośrodek dysponował środkami na realizację wypłat. W związku z tym większość wniosków została wypłacona po upływie 7 dniowego terminu od ich rozpatrzenia w związku z brakiem środków na wypłatę. Po otrzymaniu drugiej transzy środków w dniu 18 listopada 2024 r. wypłata świadczeń następowała niezwłocznie z uwagi na to, że środki znajdowały się na rachunku MOPS.

(akta kontroli tom I, str. 67-68, 74-78, 129-214, 236, 246-247)

13.

Pismo z wyodrębnieniem liczby i kwoty wypłaconych bonów energetycznych, sporządzone za okres od dnia 1 lipca 2024 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. przekazano do Wojewody Podkarpackiego w dniu 31 stycznia 2025 r. Sprawozdanie zawierało wszystkie wymagane elementy, wykazane w nim dane były zgodne z ewidencją służącą do obsługi świadczeń, a kwoty dokonanych wypłat z ewidencją księgową jednostki. Informacja została podpisana przez Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych Ośrodka, dalszy opis w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W toku kontroli została złożona korekta zbiorczego rozliczenia dotacji na finansowanie wypłat bonu energetycznego, podpisana przez Prezydenta Miasta Mielca i przesłana, w dniu 7 marca 2025 r., do PUW. Dane dotyczące rozliczenia dotacji, były tożsame z danymi wykazanymi uprzednio w przekazanym przez Ośrodek sprawozdaniu z dnia 31 stycznia 2025 r.

(akta kontroli tom I, str. 17, 55-68, 241-242)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1.

Akta 50 analizowanych spraw (opisanych w pkt. 9 wystąpienia pokontrolnego) nie zawierały dowodów potwierdzających weryfikację wniosków o przyznanie bonu energetycznego pod kątem liczby osób wchodzących w skład

gospodarstwa domowego. W badanej próbie stwierdzono brak śladów rewizyjnych weryfikacji wniosków w ww. zakresie.

Zgodnie z przepisem art. 4 ust 2 ustawy o *bonie energetycznym*, dokonując weryfikacji wniosku o wypłatę bonu energetycznego, wójt, burmistrz lub prezydent miasta bierze pod uwagę w szczególności informacje wynikające z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz informacje uzyskane w związku z postępowaniem o przyznanie innych świadczeń. Z ustaleń kontroli wynika, że MOPS nie korzystał i nie występował do Prezydenta Miasta Mielca o dostęp do danych z rejestru mieszkańców w zakresie informacji wynikających z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Dyrektor Ośrodka wyjaśniła, że weryfikując wnioski o wypłatę bonu energetycznego brano pod uwagę w szczególności informacje uzyskane w związku z prowadzonymi postępowaniami o przyznanie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatku osłonowego, dodatku elektrycznego w zakresie wydawania zaświadczeń dla beneficjentów ubiegających się o przyznanie dofinansowania w ramach programu „Czyste Powietrze” oraz danych zgromadzonych w rejestrze PESEL.

Dyrektor wyjaśniła ponadto, że: *„Wszystkie wnioski o wypłatę bonu energetycznego były weryfikowane przez pracowników Działu Świadczeń Rodzinnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Mielcu w zakresie danych wnioskodawców oraz osób wchodzących w skład gospodarstw domowych. Składane wnioski o wypłatę bonu energetycznego były wprowadzane do modułu Bon Energetyczny, stanowiącego część oprogramowania do obsługi Świadczeń Rodzinnych. W trakcie kwalifikowania wniosku, w sytuacji gdy dane osób w nim zawarte istniały już w systemie w innych modułach, takich jak Świadczenia Rodzinne, Fundusz Alimentacyjny, Dodatek Osłonowy, jak również Bon Energetyczny pojawiały się tzw. walidacje. Wskazywały one w jakich wnioskach i przy jakich świadczeniach dana osoba, znajdująca się w składzie rodziny we wniosku o bon energetyczny, już występowała. W związku z okolicznością, że składy osobowe gospodarstw domowych wskazywanych we wnioskach o wypłatę bonu energetycznego były zgodne ze składami wskazanymi w innych wnioskach, nie dokumentowano wyników weryfikacji (system samoistnie wymuszał weryfikację poprzez tzw. walidacje). W przypadku gdyby stwierdzono rozbieżność w składach osobowych gospodarstwa domowego lub występowanie jakiegokolwiek osoby ze składu gospodarstwa domowego w więcej niż jednym wniosku o bon energetyczny (w charakterze wnioskodawcy lub członka gospodarstwa domowego) wnioskodawca byłby wzywany do wyjaśnień i ten fakt byłby dokumentowany. Ponadto występowały pojedyncze sytuacje, również wykryte na etapie walidacji, że wnioskodawcy składali drugi taki sam wniosek w pewnym odstępie czasu. W takiej sytuacji, gdy pierwszy z wniosków został już rozpatrzony i została wydana informacja o przyznaniu bonu energetycznego, do drugiego wniosku wydawano informację o braku możliwości wszczęcia postępowania administracyjnego gdyż w obrocie prawnym jest już rozstrzygnięcie regulujące prawo do w/w świadczenia.”*

NIK stoi na stanowisku, że pominięcie dokumentowania wyników sprawdzenia wniosków pod kątem liczby osób w gospodarstwie domowym było działaniem nierzetelnym. Ślad rewizyjny świadczy o rzetelności działania i stanowi istotny element kontroli i nadzoru. Zdaniem NIK weryfikacja wniosku w ww. zakresie, winna zostać utrwalona w aktach sprawy stosownym dowodem np. wydrukiem z systemu informatycznego wskazującym źródło dokonanego sprawdzenia lub notatką służbową podpisaną przez osobę przeprowadzającą czynności.

Zgodnie z przepisem art. 14 KPA sprawy należy prowadzić i załatwiać na piśmie utrwalonym w postaci papierowej lub elektronicznej.

(akta kontroli tom I, str. 129-235, 243-245)

2.

Zapotrzebowanie na wypłatę świadczenia bonu energetycznego wg stanu na dzień 30 września 2024 r., przekazane do PUW w dniu 3 października 2024 r., zostało sporządzone nierzetelnie.

W zapotrzebowaniu podano błędną liczbę pozytywnie rozpatrzonych wniosków (gospodarstw domowych) 698 zamiast poprawnej liczby 809.

Kierownik Działu Świadczeń Rodzinnych MOPS wyjaśniła, że wynikało to z konieczności ręcznego przeliczenia gospodarstw domowych w podziale na liczbę osób w gospodarstwie. Powyższe nie miało wpływu na wysokość zapotrzebowania ani na późniejszą wypłatę świadczeń. Z pierwszej transzy wypłacono świadczenia na rzecz wszystkich osób, których wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie do dnia 30 września 2024 r.

(akta kontroli tom I, str. 246-247)

3.

Rozliczenie dotacji celowej, o którym mowa w art. 6 ust 2 ustawy o *bonie energetycznym*, zostało podpisane przez Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych MOPS i przesłane do PUW, co w świetle ww. przepisów ustawy było działaniem nieuprawnionym.

Prezydent Miasta Mielca upoważnił Dyrektora MOPS oraz na jego wniosek 10 pracowników – w tym Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych MOPS do prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego. Dodatkowo, na podstawie art. 31 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym*³⁵ w dniu 12 lipca 2024 r., Prezydent Miasta Mielca udzielił Kierownikowi Świadczeń Rodzinnych MOPS odrębnego pełnomocnictwa m.in. do:

- podpisywania i składania do Wojewody Podkarpackiego wszelkich informacji dotyczących świadczenia bonu energetycznego;
- podpisywania i składania do Wojewody Podkarpackiego sprawozdań/rozliczeń z realizacji dotacji celowej budżetu państwa na finansowanie wypłat bonu energetycznego.

Zdaniem NIK, na podstawie upoważnień wydanych w trybie art. 4 ust. 4 ustawy o *bonie energetycznym*, wskazane w upoważnieniu osoby mogą prowadzić wyłącznie postępowania w sprawach dotyczących wypłaty bonu energetycznego. W zakresie tych upoważnień nie mieści się rozliczenie dotacji, o którym mowa w art. 6 ust. 2 ww. ustawy. Zadanie to zostało wprost przypisane wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.

Ponadto NIK stoi na stanowisku, że podstawą udzielenia upoważnienia do dokonania ww. czynności dla pracownika urzędu podpisującego rozliczenie nie jest również art. 31 ustawy o *samorządzie gminnym*, który to stanowi, że Wójt kieruje bieżącymi sprawami gminy oraz reprezentuje ją na zewnątrz.

(akta kontroli tom I, str. 9, 17, 62)

³⁵ T.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, dalej: „ustawa o *samorządzie gminnym*”.

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski	1. Dokumentowanie w aktach spraw wyników weryfikacji w ramach postępowań prowadzonych przez MOPS.2. Wprowadzenie mechanizmów kontrolnych w celu wyeliminowania przekazywania do Wojewody Podkarpackiego nierzetelnych danych w zakresie ilości pozytywnie zweryfikowanych wniosków.3. Podjęcie działań zmierzających do zapewnienia składania rozliczeń, o których mowa w art. 6 ust 2 ustawy o <i>bonie energetycznym</i> przez uprawnione osoby.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o *NIK*, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o *NIK*, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o *NIK* należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Rzeszów, 24 marca 2025 r.

Kontroler
Wojciech Kajzar
Specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
p.o. Wicedyrektor
Witold Pałasz

/-/

/-/